

Hazánk

A KERESZTÉNYDEMOKRATÁK LAPJA • ALAPÍTVÁ 1945-BEN • 2025. MÁJUS

Habemus Papam!

Robert Francis Prevost Ágoston-rendi szerzetest, amerikai bíborost május 8-án választották meg Róma 267. püspökének. Az új pápa XIV. Leó néven foglalta el Péter apostol trónját. A Szentatya beiktatására hívók százezres tömege előtt a vatikáni Szent Péter téren került sor. A katolikus egyházfő szolgálatának kezdetét jelző szentmisén *Sulyok Tamás* köztársasági elnök vezette a hivatalos magyar állami delegációt, melynek a kormány képviselőjében *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke is tagja volt.

Hölvényi György KDNP-alelnök, valamint *Harrach Péter* és *Vejkey Imre* frakcióvezető-helyettesek véleménycikkei a 10-11. oldalon olvashatók

A KDNP elkötelezett a magyar emberek érdekeinek képviselete mellett

Ülésezett a KDNP Elnöksége

A KDNP elnökségi ülésén ismételten megerősítettük elkötelezettségünket a kereszténydemokrata értékek és a magyar emberek érdekeinek képviselete mellett – írta közösségi oldalán május 9-én **Latorcai Csaba**, a Kereszténydemokrata Néppárt ügyvezető alelnöke.

A Voks 2025 kampány arra kíván rámutatni, hogy Brüsszel újfent olyan döntéseket kíván hozni, amelyek figyelmen kívül hagyják a magyar emberek akarátát. Mi, kereszténydemokraták, hiszünk abban, hogy a magyar emberek véleménye meghatározó hazánk és Európa jövője szempontjából – hangsúlyozta Latorcai Csaba. Közölte: az ülésen áttekintették a közelgő időszak legfontosabb feladatait, a szervezetépítés aktuális kérdéseit, valamint azokat a célkitűzéseket, amelyek hozzájárulnak egy értékközpontú, élhetőbb Magyarország megteremtéséhez.

Hiszünk benne, hogy közös munkánk eredményeként megerősödve és egységesen állhatunk ki választóink érdekeiért – írta az ügyvezető alelnök.

Hatalmas könnyebbséget jelent az adótarozással rendelkezőknek a KDNP javaslata

Fotó: Magyar Nemzet / Kurucz Árpád

Több ezer családnak jelent segítséget az a javaslat, amely szerint az adótarozással rendelkezők esetében kétféleképpen emelkedik az összeghatár, ameddig részletfizetési lehetőséget kaphatnak. A módosító indítványt benyújtó **Vejkey Imre** a Magyar Nemzetnek rámutatott, hogy ez illeszkedik az eddigi családtámogatási elképzeléseikhez.

„Fontosnak tartjuk, hogy az adózók számára mindig újabb és újabb könnyítéseket vezessünk be” – hangsúlyozta **Vejkey Imre**. A KDNP országgyűlési képviselője közölte, hogy az adókötelezettségek és adótörvények módosításáról szóló törvényjavaslatához benyújtott egy módosító indítványt, mely alapján az adótarozással rendelkező magánszemélyek esetében egymillió forintról kétféleképpen emelkedne a korábbi összeghatár, amelyre az adóhatóság automatikusan, további feltételek vizsgálata nélkül, évente egyszer legfeljebb 12 havi részletfizetést engedélyez, míg nem természetes személyeknél legfeljebb 6 havat.

A nem természetes személyeknél a megbízható adózók esetén ugyanezen összeghatár hárommillió forintról ötmillió forintrá emelkedik. Az automatikus en-

gedélyezés nem igényel összetett döntéshozatalt, így az eljárások gyorsulnak.

Az adózóknak számottevő könnyítést jelent a tartozás összeghatárának emelése, hiszen a kedvezményre való jogosultság megállapítása érdekében nem kell igazolnia az adóhatóságnak a jövedelmi viszonyait.

Emellett csökken a fizetési kedvezmény iránti kérelmet elbíráló adóhatóságra nehezedő ügyteher, figyelemmel arra, hogy magánszemélyek esetén kétféleképpen (megbízható adózóknál ötmillió) forintot meg nem haladó összegű adótarozásra mérlegelés nélkül ad pótlékmentes részletfizetést az adóhatóság.

Vejkey Imre szerint ez több ezer családnak jelent könnyebbséget, a javaslat pedig illeszkedik az eddigi családtámogatási intézkedésekhez.

Annak kapcsán, hogy a héten megkezdődött a parlamentben a 2026-os költségvetés vitája, a KDNP képviselője leszögezte: egy békeköltségvetést tárgyalnak és akarnak elfogadni júniusban. Az ellenzékétől semmilyen segítséget nem kapnának a családok, nekik az a fontos, hogy minden pénz Ukrajnába menjen – figyelmeztetett **Vejkey Imre**.

Latorcai János: A világháborúk lövészárkaiban valóban létrejött egy bajtársi közösség

Fotó: BAON.HU / Bús Csaba

A Kecskeméti Református Egyházközség május 24-én katonai tiszteletadás mellett tartotta meg a Magyar Hősök Napja alkalmából rendezett megemlékezését a református temetőben. A koszorúzással egybekötött ünnepség díszvendége **Latorcai János**, az Országgyűlés kereszténydemokrata alelnöke volt.

Az ünnepség hangulatát emelte a katonazenekar zenei műsora és a Kecskeméti Református Gimnázium fiúkórusának katonaelegei, valamint Hegedűs Zoltán színművész szavalata. Az egyházak részéről Kuti József református lelkész és Sárközi Sándor piarista atya osztotta meg a magyar hősről biblikus gondolatait. Ezt követően **Latorcai János** mondott ünnepi beszédet.

„Itt vagyunk Kecskemét egyik legrégebbi, még ma is működő temetőjében. Amikor az itt látható, első világháborús katona szobrára tekintünk, nemcsak a világháborúban elesett katonákra, hanem minden hősré, az elmúlt évszázadok minden meghurcolt hősré emlékezünk.

Ők nem születtek hősnek, de a kor kihívásai és nehézségei közepette hőssé váltak, mert a hazáért képesek voltak a lehető legnagyobb áldozatot, az életüket adni. Ők azok, akiket a kom-

munista diktatúra felejtésre ítelt, pedig ha valahol, akkor a világháborúk lövészárkaiban valóban létrejött egy bajtársi közösség, a haza védelmében.

Származástól, vallástól, társadalmi státusztól függetlenül egynek kellett lenniük a túlélésben, vagy ha a sors úgy követelte, a halálban. A halálban, amely átértékeli az életet.

Szomorú mementó számunkra az itt látható első világháborús magyar katona szobra is, mely arra emlékeztet minket, hogy a nemzeti függetlenségért, a hazáért való küzdelem minden korban áldozatot hoz.

A világ és benne Európa most forrong, a szomszédunkban testvérháború dúl, melyekben igyekeznek hazánkat is beheréltetni. A világ a múlt század elejéhez hasonlóan nagy változások előtt áll, de most talán itt, ebben az országban van lehetőség arra, hogy sikerül a béke szigetként túlélni a 21. század történelmi pillanatait” – emlékezett a kereszténydemokrata politikus ezer év magyar hőseiről.

A református temetőben a Magyar Hősök Napja alkalmából tartott megemlékezés koszorúzással zárult, valamint a diákok egy-egy szál fehér virágot helyeztek el a katonasírokon.

Simicskó István: Megérdemlik az európai emberek, hogy kiderüljön, mi történt a vakcinabotrányban

Amikor európai emberek millióinak élete forgott kockán, az unió egyik leghatalmasabb döntéshozója rendkívül gyanús körülmények között döntött eurómilliárdos nagyságrendű közpénzek sorsáról – jelentette ki az azonnali kérdések órájában a KDNP frakcióvezetője. **Simicskó István** felvetette: számíthatunk-e érdemi vizsgálatokra az Európai Bizottság botrányos vakcinabeszerezési ügyében?

Az Európai Törvényszék ítélete szerint az Európai Bizottság jogsértést követett el, amikor megtagadta az Ursula von der Leyen és a Pfizer vezérigazgatója közötti, a koronavírus-vakcinák megrendeléséről szóló sms-ek nyilvánosságra hozatalát – mondta a frakcióvezető. Hozzáfűzte: ezek az üzenetváltások a Covid világjárvány legsúlyosabb szakaszában történtek, a legnagyobb európai vakcinabeszerezésre vonatkozóan.

Hidvéghi Balázs, a Miniszterelnöki Kabinetiroda államtitkára válaszában elképesztőnek nevezte az ügyet, hangsúlyozva, hogy az EU valaha volt legnagyobb – negyven milliárd eurós – szerződéséről van szó. Jelezte: kíváncsian várják, hogy előkerülnek-e az „elveszett” sms-ek.

Simicskó István úgy reagált: megérdemlik az európai emberek, hogy kiderüljön, mi történt ebben az ügyben, Hidvéghi Balázs pedig azt mondta: az a minimum, hogy ezekre a kérdésekre választ ad a bizottság elnöke.

Hollik István: Ha beerőltetik Ukrajnát az EU-ba, akkor Magyarországnak nem fog jutni uniós forrás

Ha beerőltetik Ukrajnát az EU-ba, akkor Magyarországnak és más közép-európai országnak sem fog jutni európai uniós forrás, mindent oda kell adni az ukránoknak – jelentette ki Hollik István az M1 aktuális csatorna 48 perc című hírháttérműsorában május 15-én. A KDNP országgyűlési képviselője beszélt arról is, „komoly erők indultak meg annak érdekében, hogy a magyar kormányt az álláspontjából kibil-

lentsék, vagy magát a magyar kormányt billentsék ki a hatalomból”.

Hollik István szerint még az is előfordulhat Ukrajna tagságával, hogy nemcsak forrás nem jut, hanem még Magyarországnak kell befizetnie az uniós kasszába. A tagsággal az is kérdéssé válik, hogy meg tudják-e tartani a családi adókedvezményt vagy a 13. havi nyugdíjat, mert annyiba kerülne Ukrajna fölzárkóztatása. Az európai bizottság becslése alapján csak az ország újjáépítése 500 milliárd euróba kerülne – figyelmeztetett.

Hozzátette, Ukrajna GDP-je mindössze 25 százaléka volt az uniós átlagnak a háború előtt. Viszonyításképpen, Magyarország esetében ez közel 55 százalék volt. Egy gazdaságilag visszamaradt ország akar belépni, amelynek tulajdonképpen nincs saját tulajdona, hiszen a földjei már idegen kézben vannak – mutatott

rá a KDNP-s képviselő.

Emlékeztetett, **Donald Trump** amerikai elnök egyértelművé tette, hogy az Ukrajnának adott amerikai pénzeket vissza akarja szerezni, a ritkaföldfémek kapcsán pedig úgy fogalmazott, ami a föld fölött van, az már nem Ukrajnáé, de ami a föld alatt van, az sem lesz sokáig már Ukrajnáé.

Az ukrainai csatlakozás súlya összemérhető a migrációéval, ami Európa számára egy lassan öltő mérge – mondta Hollik István. Megjegyezte, már több millió ember hagyta el Ukrajnát és minél tovább tart a háború, annál kisebb az esély arra, hogy azok, akik letelepedtek Európában, hazatérjenek. Magyarországon több mint ötezer ukrán gyermek tanulhat anyanyelvén.

A csatlakozásnak biztonsági és egészségügyi kockázatai is vannak és az uniós munkaerőpiacra is komoly hatást gyakorolna – sorolta a képviselő. Műsorvezetői kér-

désre kifejtette, az ukrán-magyar kapcsolat feszült, láthatjuk, hogy akár titkosszolgálati módszereket is hajlandók bevetni azért, hogy a magyar kormányt gyengítsék, és ezzel hozzák önmagukat jobb helyzetbe.

„Komoly erők feszülnek és indultak meg annak érdekében, hogy a magyar kormányt az álláspontjából kibillentsék, vagy magát a magyar kormányt billentsék ki a hatalomból” – fogalmazott Hollik István.

A Voks2025 véleménynyilvánító szavazással kapcsolatban hangsúlyozta, ez az egyetlen Európában, amelyben megkérdezik az emberek véleményét Ukrajna csatlakozásáról. Annak tétjéről pedig úgy vélekedett, ha Ukrajna csatlakozik, akkor a magyarok szegényebbé válnak, ha nem csatlakozik, akkor a magyar gazdaság tovább tud növekedni és minden magyar ember tud egyet lépni előre.

Simicskó István: A honvédelmi sportközpontok megteltek élettél, teljes kihasználtsággal működnek

Magyarországon jelenleg öt honvédelmi sportközpont működik, de célja a sportszövetségnek, hogy minden vármegyében létesüljön, hiszen a fiatalok számára megteremti a lehetőséget a sportlövészet mellett a küzdő- és technikai sportok rendszeres gyakorlására. Az eddig megnyitott sportközpontok „megteltek élettél, teljes kihasználtsággal működnek, ami nagy öröm, hiszen a fiatalok jelentik a jövőt mindannyiunk számára” – mondta a KDNP frakcióvezetője, a Honvédelmi Sportszövetség elnöke május 17-én a bajai Honvédelmi Sportközpont fennállásának harmadik évfordulója alkalmából rendezett családi napon.

Simicskó István nagyon fontosnak nevezte a családi napokat, mert közösséget építenek, és a fiatalok találkozhatnak a katonai hivatáshoz kapcsolódó lehetőségekkel, így a katonai hivatás iránt is fölkeltheti a pályaválasztás előtt állók érdeklődését. A résztvevők bepillantást nyerhetnek a rendvédelmi szervek tevékenységébe, „ilyen módon tár-

sadalmasítjuk azokat a feladatokat, amelyek a biztonságról szólnak”.

„A biztonságtudatos gondolkodásmódra jelen időszakban különösen szüksége van minden magyar embernek, hiszen egyrészt a szomszédságban háború dúl, másrészt újabb és újabb kihívások, illetve fenyegetések érik a ma emberét” – fogalmazott a frakcióvezető. Hozáfüzte, rengeteg információ zúdul a fiatalokra, ezért egy stabil értékrend, egy fontos fogódzó szükséges ahhoz, hogy az életben helyt tudjanak állni. Simicskó István kitért arra is, hogy a kadétképzés sikertörténet, és egyre több városban veszik fel képzési kínálatukba a középiskolák. Felidézte, hogy „kezdeményezésére az Országgyűlés 2017-ben hozta létre a Honvédelmi Sportszövetséget, és akkor indult útjára a tízéves haderőfejlesztési program, amelynek a haditechnikai eszközök beszerzése mellett része a területvédelmi tartalékos rendszer felépítése, a mintegy húszezer tartalékos kiképzése, felkészítése, valamint a kadétképzés is”.

A Honvéd Kadét Programra 2017-ben még mindössze három középiskola jelentkezett, mára azonban már 172 oktatási intézménnyel van szerződése a Magyar Honvédségnek, és már Baján is működik kadétképzés – közölte a frakcióvezető.

Zsigó Róbert, a Kulturális és Innovációs Minisztérium parlamenti államtitkára, egyben a térség fideszes országgyűlési képviselője azt

mondta, nagy terveik és elvárásaik voltak a honvédelmi sportközponttal, és ezek mind teljesültek. Az intézmény egyaránt képes kiszolgálni a honvédelmi nevelést és a sportversenyeket, ugyanakkor egyes sportágak is otthonra találtak itt, de a családi programok és egyéb rendezvények kiváló helyszínévé, igazi közösségi térré is vált az elmúlt években.

Navracsics Tibor: Számos ország fogalmazza meg aggályait Ukrajna uniós tagságával kapcsolatban

Számos olyan ország van, amely burkolt vagy nyílt formában az aggályait fogalmazza meg Ukrajna európai uniós tagságával kapcsolatban – mondta a közigazgatási és területfejlesztési miniszter május 14-én Sátoraljaújhelyen.

Navracsics Tibor a Voks 2025 országjárás részeként tartott fórum előtti sajtótájékoztatóján úgy fogalmazott, a tagállamok akkor cselekednek jól, ha a saját nemzeti érdekeik mentén alakítják ki állás-

pontjukat Ukrajna európai uniós tagságáról. Így tesszük ezt mi is, még hozzá „úgy akarjuk a nemzeti érdekünket is meghatározni, hogy az ország polgáraihoz fordulunk, segítsenek nekünk annak eldöntésében, hogy akarják-e Ukrajna gyorsított sávú európai uniós tagságát” – jelentette ki a miniszter. Felhívta a figyelmet arra is: a döntéssel a sokkal felkészültebb nyugat-balkáni országok csatlakozási folyamatát tennék földre azért, hogy

Ukrajna pusztán aktuálpolitikai és geopolitikai okokból az Európai Unió tagja legyen.

2015-ben Hollandiában tartottak egy véleménynyilvánító népszavazást az Ukrajnával kötendő szabadkereskedelmi egyezményről. Akkor a holland választópolgárok egyértelműen elutasították ennek az ötletét is – jegyezte meg Navracsics Tibor.

Hangsúlyozta: Magyarország számára jelen pillanatban Ukrajna nem megfelelően felkészült a tagságra. Egy olyan országnak ígérték meg az uniós tagságot, amelynek területén háború van, ráadásul az ukrán állam és a gazdaság sem tekinthető érettnek semmilyen szempontból az Európai Unió feltételeire.

Pontosan tudjuk, milyen problémák vannak ott a korrupcióval, általában a gazdasági élet tisztaságával és átláthatóságával és az ukrán állam működésével kapcsolatban – tette hozzá a kereszténydemok-

rata politikus. Közölte, attól tartanak, hogy amennyiben Ukrajnát valóban csatlakoztatni akarják az Európai Unióhoz, az akkori pénzümmennyiséget emésztene fel, amely átcsoportosítást eredményezne az EU költségvetésén belül.

Példaként említette az agrár- és vidékfejlesztési, valamint a kohéziós programokat. Szerinte a mostani tagállamoktól vonnának el pénzt azért, hogy Ukrajna európai uniós felzárkózását segítsék. Ez Magyarországot is érinti, és alapvetően szembe megy a magyar nemzeti érdekekkel.

Márpedig mi éppen azért akarunk többek között az Európai Unió tagjai lenni, hogy felzárkózhassunk az európai átlaghoz, az európai színvonalhoz, ehhez szükségünk van az európai uniós forrásokra is – szögezte le a miniszter, aki azt ígérte, a konzultáció végeredményét be fogják építeni a magyar kormány végső álláspontjába Ukrajna európai uniós tagságával kapcsolatban.

Nacsa Lőrinc: A gazdasági erő a szülőföldön való megmaradás egyik záloga

A Miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkára a felvidéki Révkomáromban mondott köszöntőt az Év vállalkozója verseny díjátadóján május 30-án.

„A szülőföldön való boldoguláshoz, a nemzeti megmaradáshoz fontos az anyanyelven történő oktatás, a hit, a kultúra, a közösségi élet, a sport és a gazdasági erő is” – hangsúlyozta **Nacsa Lőrinc**. Hozzáfűzte, ha ezeknek a pilléreknek valamelyikével nem foglalkozunk eléggé, akkor a nemzeti megmaradás és erősödés veszélybe kerül. „Márpedig a cél nem lehet kisebb, mint az erősödő magyarság és az erősödő Kárpát-medence, hiszen egy vállalkozás is akkor működik, hogyha reális, de ambiciózus célokat tűz ki maga elé” – tette hozzá.

A Felvidéken a kárpát-medencei gazdaságfejlesztési programban négy év alatt 21,6 milliárd forint értékben valósultak meg fejlesztések 3837 pályázat keretében – idézte fel az államtitkár. Rámutatott: ezek a számok akkor igazán lenyűgözőek, ha tudjuk, hogy egy forint külhonban elköltött gazdasági támogatás legalább két forinttal növeli meg a Kárpát-medencei gazdasági teljesítményt.

Az idén már kilenc éve, hogy a magyar nemzetpolitika kiemelt figyelmet fordít

a Kárpát-medencei magyar vállalkozók közösségére, gazdaságfejlesztési program és vállalkozói mentorprogram is indult – emlékeztetett a kereszténydemokrata politikus. Kifejtette: az államtitkárság által működtetett mentorprogramban nyújtott szakmai támogatás több mint négyezer külföldi vállalkozásfejlesztési projekt megvalósítását segítette. Ezen az úton olyan vállalkozások is bekerültek a nemzeti összetartozás közösségébe, amelyeket korábban más programokkal nem sikerült megszólítani, és példamutató sikertörténeteket lehetett elkönyvelni szerte a Kárpát-medencében.

Nacsa Lőrinc köszönetet mondott az Év vállalkozója verseny megrendezéséért – mert mint mondta – elengedhetetlen, hogy példaértékű külföldi magyar vállalkozók reflektorfénybe kerüljenek, mivel az ilyen példaképek mindig motiváló erőt jelentenek, és arra is sarkallnak, hogy többet tegyünk a közösségünkért is.

„Ezért is érdemes példaképeket állítani. És nem csak a nyertesek a példaképek, hanem mindenki, akit jelöltek”, hiszen minden érintett helytáll, teszi a dolgát a saját területén s közben arra is hangsúlyt helyez, hogy közösségét is segítse – fogalmazott az államtitkár.

A magyar kormány legfontosabb célja a nemzetegyesítés

A magyar kormány legfontosabb célja a nemzetegyesítés – hangsúlyozta Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, a KDNP elnöke a csángómagyar közösség helyzetéről szóló konferencián május 21-én az Országházban.

A politikus a Nemzetközi Gyermekeket Szolgálat által szervezett tanácskozáson azt mondta: a magyarság integráns, sajátos részét képezi a csángóság. „Sajátos világ a csángó világ, hiszen olyan őshonos magyar közösség, amely formálisan nem volt a Magyar Királyság része. Ugyanakkor mégsem mondhatjuk, hogy diaszpóra, hiszen nem kivándoroltak, hanem őshonos módon élnek Moldvában” – fogalmazott. Hozzátette: éppen ezért a támogatásoknak is sajátos, speciális formáit kell megvalósítani a csángómagyarság megmaradásához.

Semjén Zsolt úgy fogalmazott, a magyarság sajátos nemzet. Egyfelől kultúrnemzet, amit mindig is a közös nyelv, a közös történelemtudat és a közös kultúra tartott össze. Másfelől közjogi, politikai nemzet is – fejtette ki. Hozzátette: ez is magyarázat arra, hogy a magyarság ilyen mélyen kötődik a Szent Koronához.

A miniszterelnök-helyettes szavai szerint két feladatot kell egyszerre elvégezni, hogy minden nemzetrész megmaradjon. Az egyik a közjogi egyesítés – jelentette ki. Megjegyezte: „ezért volt kulcsfontosságú, hogy olyan állampolgársági törvényt hozzanak,

ami kiterjeszthető a csángó magyarokra is. A másik feladat, hogy az identitásunkat meg kell tartani” – jelezte.

Kitért arra is, hogy a csángómagyarság identitásának lényegi eleme a katolicitás. Ennek kapcsán úgy fogalmazott: egyfelől kétségtelen, hogy a Katolikus Egyház tartotta meg a csángóságot, de másfelől „az egyház szégyene, ami évszázadokon keresztül történt Moldvában az olasz papocskák általi elrománosítással”. Semjén Zsolt komoly előrelépésnek nevezte, hogy ma már van magyar mise Csángóföldön, és köszönet mondott azoknak a magyar papoknak, akik a nehéz időkben is vállalták, hogy átmennek misézni Moldvába.

A miniszterelnök-helyettes rámutatott arra is, hogy óriási előrelépés történt az oktatás megerősítése terén is: sok magyar ház épült, kollégiumi hálózat, ösztöndíjrendszer és különböző iskolán kívüli programok segítik a csángómagyarság megmaradását. Mint mondta, mindennek köszönhetően Csángóföldön nőtt a magyarság létszáma, nőtt a magyar intézményekbe járók létszáma, ami példaértékű az egész magyar nemzetpolitika tekintetében.

John Hunyadi, Európa hőse

Közel egymillió néző epizódonként, kiemelt nemzetközi érdeklődés a Cannes-i televíziós seregszemlén, privát élménymegosztások munkahelyen és sörözés közben. A Hunyadi több egy nagyívű kosztümös sorozatnál: életünk egyik eseményévé vált. Utoljára az István, a király idején láthattunk ilyet.

Érdemes lenne visszaidézni néhány korábbi kritikát, hiszen sokan még azelőtt tollat ragadtak, hogy egyáltalán kirajzolódott volna a film történeti szálai. A legmeglepőbb fordulatokat nem is a kritikusok, hanem a politikai újságírók produkálták. A liberálisok például, miközben kilencvenesévekbeli jelzőket ástak elő („népnemzeti”, „mélymagyar”), összességében végül kénytelenek voltak kalapot emelni a produkció előtt. A konzervatívok viszont annyira odafigyeltek a túloldaltól érkező negatívumokra, hogy közben teljesen süketek maradtak az elismerő hangokra. Az erotikus jelenetek ürügyén pedig épp azok a nemzeti radikálisok támadták a Hunyadi, akik néhány éve még hangosan követelték a Bán Mór-féle jelenlegi változat megfilmesítését.

Helyhiány miatt most legyen elég ennyi a kritikák kritikájából, s koncentráljunk inkább magára a sorozatra. Például a példátlan népszerűség lehetséges okaira.

Visszalendülő inga

Ha megkérdeznénk ötven filmkritikust, hogy mivel magyarázzák a széria sikerét, negyvenen az erős színészi karaktereket, a grandiózus csatajeleneteket, a nemzetközi szintű látványtechnikát és a dramaturgiát emelnék ki, míg a szociológiai megközelítésekre hajlamosabbak inkább a háttér-trendekre – például a középkori tematika általános népszerűségére vagy a televíziós sorozat műfajának nemzetközi reneszánszára – mutatnának rá. Egy-két megkérdozett talán a saját szakmáját is megemlítené – egyébként joggal, hiszen a rekordnézettségben nyilván a médiafelhajtás is kulcsszerepet játszik.

Arról azonban nem, vagy alig olvashatunk, hogy a Hunyadi-sorozat kivételes sikere esetleg az ingahatás számlájára is írható. A hazai művészvilágban – tisztelet a kivételnek – évtizedek óta csak közönnnyel, cinizmussal vagy kudarcorientáltan illik hozzányúlani a magyar történelemhez. Ismert tény, hogy a Szász János rendezőre bízott ko-

rábbi Hunyadi-változat – legalábbis a kiszivárgott forgatókönyv alapján – a 21. századi multikulturalizmus propagandafilmje lett volna, csak a közfelháborodás ezúttal megelőzte a bajt.

A deheroizáló filmek általában csak egy szűk piaci rés kulturális és identitásigényeinek a kielégítésére alkalmasak. A belterjes szórakoztatás termékei – legyenek azok vásáriak, művésziek vagy művészkedők – a többséget nem tudják megszólítani. Látványos hősi filmpozst utoljára 1968-ban láthatott a nagyközönség – Várkonyi Zoltántól az Egri csillagokig –, s az olyan igényes történelmi drámákat is, mint az 1984-es Szirmok, virágok, koszorúk, még az előző érában forgatták. A rendszerváltás után a Hídember volt az első olyan munka, amely nem csak pozitívan, hanem látványosan, igazi moziélményt kínálva jelentett meg egy kiemelkedő személyiséget és egy fontos történelmi korszakot a vásznon. Azonban a közéleti alkotómunkát, építőszellemet középpontba emelő mű – talán mert a hagyományos rebellis nemzetkarakterrel szemben állított alternatívát – népszerűsége és hírneve dacára sem tudta átlépni a rétegfilm kategóriáját.

Amikor tehát a Hunyadi kiugró sikerének keressük az okát, nem lehet eltekinteni attól, hogy az elmúlt évtizedekben szabályosan kiéheztették a közönséget a nagyszabású hősfilmekre. Ez legalább olyan fontos, ha nem éppen fontosabb magyarázat, mint például a közép-

kori témájú tévésorozatok globális divatja.

Járulékos nyereségek

Nem bizonyíthatjuk, de valószínűsíthetjük, hogy a Hunyadihoz hasonló alkotások jelentős viszszaeszkálási hatással bírnak a néző egyéni gondolkodására, szemléletére, s még azokban is megmozdítanak valamit, akik számára a nemzet sokkal inkább csak idegesítő absztrakció, mint tartalommal bíró valóság. Az a tény, hogy az egyes kulcsszerepeket erdélyi színészekre (Kádár L. Gellért, Mátray László) bízták – ráadásul a két legférfiasabb szerepről van szó –, szintén pozitív fejlemény, a magyar film és a közönség szempontjából egyaránt. S habár a nézők eddig is tisztában voltak például Balázs Samu, Bara Margit vagy Bács Ferenc erdélyi származásával (hogy csak az ábécé elejét említsük), a Hunyadiiban játszó székely színészek, az imént említettek arisztokratikus személyiségétől eltérően, már a 21. század rajongói kultúrájához illő karakterjegyeket képviselik.

De szóljunk még a nemzetközi szinten érvényesülő járulékos nyereségekről is néhány szót! Amennyiben a nagy streamingszolgáltatók is felfigyelnek a Hunyadi-ra – az említett Cannes-i siker már ennek az előjele –, akkor egy ritka és igen kedvező helyzet áll elő: Magyarország (amelyre politikai téren már így is elegendő reflektorfény hárul) a nagyközönség figyelmének

fókuszába kerül. Ráadásul ha Hunyadi Jánosról van szó, már eleve termékeny talajra hullik a vetőmag.

A nándorfehérvári győztes neve ugyanis nyugaton sem ismeretlen. Bár egy frankfurti, milánói vagy brüsszeli átlagpolgárnak aligha ő ugrik be elsőként a déli harangszó hallatán, a történelem iránt érdeklődők közül sokan hallottak már az 1456-os diadalról, vagy ahogy tőlünk nyugatra mondják, Belgrád ostromáról. A legnagyobb középkori hadvezérek listáján, legyen szó amatőr vagy profi összeállításról, rendszeresen találkozhatunk Janos Hunyadi, illetve John Hunyadi névvel; a Deadliest katonai blog eurázsiai listáján például a 17. helyen szerepel, megelőzve Martell Károlyt, míg a Historum a 15. századi hadvezérek sorában a 2. helyre tette, rögtön nándorfehérvári legyőzőttje, II. Mohamed (Mehmed) szultán után.

Visszatérve a sorozat potenciális nemzetközi hozadékára, az „Európa védelmezője” címen túl (amely itt egyúttal a legadekvátabb politikai párhuzam) említsünk meg még két olyan fontos történelmi tény, amelynek tudatosítására – egy esetleges külföldi siker esetén – a Hunyadi tökéletesen alkalmasnak bizonyulna.

Az egyik ilyen történelmi tény a kisállami létre kényszerített Magyarország egykori középhatalmi státusa. Elemi érdekünk, hogy a külvilág ugyanúgy tisztában legyen a Magyar Királyság korabeli politikai jelentőségével, mint ahogy most tisztában van például az ország kulturális és turisztikai értékeivel. A másik lényeges történelmi tény a középkori Erdély dominánsan magyar jellege, politikai és etnikai értelemben egyaránt. Ennek tudatosítása a múltat érintő román mítosz- és fakenews-gyűjtemények ellensúlyozása végett szükséges. Szerencsére a Hunyadi-sorozat erdélyi jelenetei kimondatlanul is cáfolják a szóban forgó történelemhamisításokat.

Itt kell megjegyezni, hogy a YouTube-on már a sorozat beharangozásának idején feltűntek, s

a vasgárdista és kommunista történelemírás legdohosabb tételeivel támadtak a román nacionalisták. Nyilvánvaló, hogy ha a Hunyadi nemzetközi sikert arat, ez a fajta internetes agresszió csak erősödni fog. Egyfajta próbakőnek is tekinthető a magyarok számára, hogy szükség esetén meg tudjuk-e majd védeni az online térben a saját történelmüket.

A különböző nációk közül egyébként valószínűleg török részről számíthatunk majd a legnagyobb tetszésnyilvánításra, ugyanis az alkotók az Oszmán Birodalmat – eltérően a Magyarországot oly sokszor cserben hagyó európai szövetségesektől – veszélyes, ám tiszteletet érdemlő ellenfélként mutatják be, ahol a meghatározó politikai folyamatokat világos elvek és szabályok irányítják.

Közép-Európa – de melyik?

A Hunyadi-sorozat egyik legjellemzőbb sajátossága, hogy a párbeszédnek mindig az adott nyelven szólalnak meg, vagyis az alkotók a Mel Gibson Passiójából ismert eljárást alkalmazták. A többnyelvűség hátránya, hogy feliratosításra kényszeríti a nézőt, előnye viszont, hogy – történelmi filmről lévén szó – rendkívüli mértékben növeli a hitelességérzetet, s egyúttal megerősíti a néző számára az események nemzetközi jelentőségét.

Mivel a Hunyadi forgatókönyvében a szereplők gyakran keverednek idegen nyelvű környezetbe, a többnyelvűség követelménye a színészeket is próbára tette. Mint a bemutató sajtótájékoztatón kiderült, a Hunyadi alakító Kádár L. Gellért a hitelesség érdekében külön megtanult olaszul, Töröcsik Franciska (Brankovics Mara) törökül és szerbül, Hermányi Mariann (Luxembergi Erzsébet) pedig németül. Robert Lantos producer szerint Amerikában a rendezők nem támaszthatnának ilyen elvárásokat az ottani színészekkel szemben, mert azok egyszerűen nem tennék meg ezt az erőfeszítést.

A többnyelvűség kapcsán azonban különbséget kell tennünk a Hunyadi-sztori nemzetközi és multikulturális jellege között. A nemzetközi jelleget az uralkodói központokban, például Budán, Bécsben, Rómában, Velencében, Drinápolyban játszódó jelenetek biztosítják, össze-európai kontextusba helyezve ezzel az egész történetet. A multikultúra pedig – amely alatt a térségben élő népek együttélését és együttműködését (s természetesen nem a mai nyugat-európai embermasszát vagy ideológiai közhelyeket) kell értenünk – Hunyadi hadjárataiban és csatáiban jelenik meg, ahol még a szekérvárról elhíresült cseh husziták is felbukkannak.

Mi sem mutatja jobban ennek a történelmi közép-európai multikultúrának az ihlető erejét, mint hogy a különböző hírportálok kommentmezőiben egyre többször olvashatunk olyan véleményeket, amelyek Hunyadi példájára hivatkozva sürgetik a térségbeli nemzetek politikai összefogását. Ennek ellenére ezúttal érdemes óvatosan bánni a történelmi analógiákkal – s nem azért, mert azoknak ne lehetne általában létjogosultságuk, hanem mert tágabb környezetünkben azóta alapjaiban változtak

meg a multikulturális együttélés politikai és társadalmi keretei.

A tömegpszichológiában pizza-effektusról beszélünk akkor, ha egy kulturális, főleg filmipari klisé azt a jelenséget vagy terméket is megváltoztatja, amelyről magát a klisé min-tázták. A pizza eredetileg egy igen egyszerű, paradicsomszeleteket és olívaolajat tartalmazó tésztafélése volt, míg az olaszok nem kezdték azt rafináltabb változatokban is elkészíteni, pontosan úgy, ahogy azt a róluk szóló amerikai filmekben látták – míg végül a hollywoodi kamupizza lett az „eredeti olasz”. Úgy tűnik, sokaknál pedig a Hunyadi-sorozatban megfigyelt sajátos körülmények gyakorolnak hatást a kortárs jelenségek értelmezésére.

De milyen valós következtetéseket is vonhatnánk le Bán Mór regényfolyama alapján?

Először is látnunk kell, hogy a különböző európai népek felsorakozása egy nagyobb ügy mellett csak akkor lehetséges, ha annak célja egy nemzetek feletti civilizáció védelme. Ez az adott korban egyértelműen a keresztény Európát jelentette. Az annak helyére belépni kívánó Európai Unió azonban nyíltan megtagadja ezt az örökséget, miközben semmi olyan pluszt nem kínál a polgároknak, ami miatt megérdemelné azok részéről az azonosulást.

Az európai életformát ellehetetlenítő tömeges migrációval szembeni ellenállásnak, az őshonos érdekek védelmének a szükségessége viszont – szerencsés esetben – már tényleg megteremthetné a földrészen élők egységét. Egy ilyen esemény, legalábbis nyomokban, kétségtelenül mutatna némi hasonlóságot a Hunyadiak idején érvényes helyzettel. Nem véletlen, hogy Nyugat-Európában a John Hunyadi név különösen a migrációval és az európai muszlim térnyeréssel szembehelyezkedő szubkultúrák, mozgalmak körében népszerű.

Azt azonban mindenképpen látnunk kell – és erre a várnai csatavesztés kapcsán maga a sorozat is rámutatott –, hogy pusztán alulról építkezve, politikai támogatás és keretek nélkül semmilyen átfogó, célorientált európai kezdeményezést nem övez a siker reménye. Mint ahogy a közép-európai népek összefogásának is a Magyar Királyság integratív ereje, mondhatni, a politikailag egységes Kárpát-medence volt az egyes számú feltétele. Ez az a pont, ahol a leginkább megbicsaklik a 15. századi történelemmel példálózók érvelése. Trianon ugyanis Magyarország mellett Közép-Európát is szétverte, a kisállami ellenségeskedés rendszerét ültetve a helyébe.

Persze a nézők többségét nem az ilyen direkt időbeli párhuzamok érdeklik, hanem a sztori, a játék és a látvány. Ebből a szempontból a Hunyadi már most egy igazi nemzetegyesítő produktumnak tekinthető, nem csak társadalmi, hanem földrajzi értelemben is – hiszen a hírek szerint a sorozat a csonkhatárokon túl ugyan-csak kiemelkedő népszerűségnek örvend.

Ahogy azt a bevezetőben említett István, a király esetében is tapasztalhattuk annak idején. Lehet, hogy történelmi analógiának ennyi is elég?

■ Kovács F. Erik

Magyar– ruszin, két jó barát?

Az utóbbi években mind több szó esik a kárpátaljai magyarok sanyarú helyzetéről. A régió többségét adó ruszinokról, akik annak idején kuruc hadsereg legjobb katonáit adták, viszont alig tudunk valamit. Most ebből az adósságból próbálunk törleszteni egy keveset.

A ruszinok történelmi szállásterülete – mai politikaföldrajzi fogalmak szerint – Északkelet-Felvidéken (Szlovákia), Kárpátalján (Ukrajna) és Dél-Máramarosban (Románia) terül el, továbbá a Délvidéken (Szerbia) is vannak ruszin települések. A különféle népszámlálási adatok szerint jelenleg mintegy 70 ezer ruszin él a Kárpát-medencében. A magyar és ruszin felmenőkkel bíró amerikai történészprofesszor, Paul Robert Magocsi viszont 800 ezerre becsüli ezt a számot, a ruszinok globális létszámát pedig másfélmillióra.

A hivatalos és a becsült értékek közötti különbség fő oka, hogy Kárpátaljára, a ruszinok „anyaországára” vonatkozóan elérhetetlenek a valós létszámadatok. Kijev ugyanis nem ismeri el külön népcsoportnak a ruszinokat, mint ahogy a korábbi csehszlovák, valamint szovjet hatalom (illetve az utóbbin belüli ukrán tagköztársaság) is támadta a ruszin identitást. Kivételt ez alól az elmúlt száz évben csak az 1939–1944 közötti magyar fennhatóság jelentett.

A „gens fidelissima” évszázadai

A ruszinok tömeges és szervezett betelepítésére először a tatárjárás után került sor Északkelet-Magyarországon. Ez a folyamat évszázadokon át tartott, és csak a 17. század közepén fejeződött be. Ennek eredményeként a ruszin népet a nyelvjárások és etnográfiai sajátosságok sokfélesége jellemzi, ugyanakkor – ahogy azt Bonkáló Sándor nyelvész a negyvenes években leírta – létezik egy sajátos szókincssel bíró, egységes ruszin irodalmi nyelv, amely máshol már nem létező őrosz elemeket is megőrzött.

► Az 1646-os ungvári unió, vagyis a munkácsi ortodox püspökség Rómához való csatlakozása óta a ruszin nép identitásának elválaszthatatlan része a görögkatolikus vallás, sőt egyesek a nemzetté válásuk folyamatát is innen számítják. A Rákóczi-szabadságharcban (1703–1711) a hazai nemzetiségek közül ők vették ki a legaktívabban a részüket a harcokból, aminek köszönhetően a magyar közbeszédben a „gens fidelissima” (leghűségesebb nemzet) elnevezést kapták.

A dualizmus idején kormányprogram született a ruszinföldi szegénység felszámolására, a helyi adottságokon (állattenyésztés, tejtermelés) nyugvó önálló falusi gazdaságok kialakítására. A vidékfejlesztési projektet Darányi Kálmán kezdeményezte, s Egán Ede miniszteri biztos irányította. A történelmi Magyarország utolsó, 1910-es népszámlálása szerint a mai Kárpátalját Trianon előtt 601 ezren lakták, ebből 332 ezer főt tettek ki a ruszinok (55%), 184 ezret pedig a magyarok (31%), s rajtuk kívül meghatározó volt még a német anyanyelvűek jelenléte.

Az első világháború után Kárpátalja két évtizedig Csehszlovákiához tartozott, gyakorlatilag a központi prágai hatalom gyarmataként. A csehszlovákok a „magyarórnak”, azaz magyarbarátnak tekintett görögkatolikus egyházat elnyomták, az ortodox térnyerést viszont támogatták. Mint ismert, az 1938-as első bécsi döntéssel Kárpátalja Tisza-menti része visszakerült Magyarországhoz, olyan városokkal együtt, mint Ungvár, Munkács,

Beregszász. Kárpátalja hegyvidéki részét a következő évben a Magyar Királyi Hadsereg foglalta vissza.

Ezzel újra létrejött a magyar–lengyel államhatár, a ruszinok pedig ismét magyar fennhatóság alá kerültek. Teleki Pál miniszterelnök 1940. január 1-én elmondott újránépszerűsítő beszédében már ruszinul üdvözölte a kárpátaljai hallgatóságot, júliusban pedig a gesztust tettek követték: a kormányfő betértesztette a Kárpátaljai Vajdaságról és annak önkormányzatáról szóló tervezetet, így a régió a visszacsatolástól számított bő egy éven belül autonóm státust kapott. A magyar állam emellett számos más intézkedést is hozott Kárpátalja fejlesztése, illetve a ruszinok és a görögkatolikusok helyzetének javítása érdekében. Ezek közül a legfontosabbak:

- ⇒ a ruszin nyelvű ügyintézés kötelezővé tétele a hivatalokban;
- ⇒ a nem magyar nemzetiségek anyanyelvű oktatásának a biztosítása;
- ⇒ 900 ezer pengő értékben új iskolák alapítása, illetve a régiók felújítása;
- ⇒ Kárpátaljai Tudományos Társaság néven helyi tudományos akadémia létrehozása;
- ⇒ Zorja–Hajnal néven kétnyelvű, negyedéves tudományos folyóirat indítása;
- ⇒ az önálló ruszin irodalmi nyelv kodifikálása (Marina-féle grammatika);
- ⇒ államsegélyek biztosítása a görögkatolikus papok számára.

Szemben azokkal a vádakkal, amelyek szerint Budapest el akarta magyarosítani a ru-

Ruszin zászló

szinokat, éppen a magyar állam volt az egyetlen, amely támogatta a nemzetté válásukat, amelynek folyamatát végül az 1944-es szovjet impériumváltás szakította meg. A Szovjetunió 1944 novemberében annektálta Kárpátalját (hivatalosan terminológiával: „újraegyesítette” Ukrajnával), s 1946. november 7-én a ruszinokat hivatalosan is ukránnak minősítették át. A görögkatolikus egyházat felszámolták, püspököket, Romzsa Tódort meggyilkolták, a pravoszláv egyházba való áttérést megtagadó papokat pedig több évtizedes kényszermunkára ítélték.

A kommunizmus bukása után újraalapították a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegyét, bár Kijev a kezdetektől akadályozta a görögkatolikus egyházi élet újbóli felvirágzását. Jelenleg a kárpátaljai ruszinok/ukránok mintegy negyede tagja a görögkatolikus egyháznak.

Ruszin–magyar autonómiatörekvések, román–szlovák irredentizmus

A Szovjetunió meggyengülésével azonnal felszínre kerültek az autonómiaigények. A helyi ruszin/ukrán népesség Kárpátalja egészére, míg a magyarság a Tisza-menti területre vonatkozóan fogalmazta meg ilyen irányú követeléseit. Ezeknek a törekvéseknek a legismertebb, máig érvényes dokumentuma az 1991. december 1-i népszavazás, amelyet az ukrán függetlenségi referendummal együtt bonyolítottak le teljesen legitim módon, a kijevi hatalom tudtával és egyetértésével. A népszavazás tárgya Kárpátalja különleges státusú önkormányzatának, illetve Beregszász központtal egy magyar

autonóm körzetnek a létrehozása volt. Kárpátalján a részvételi arány 90%-os volt; a régió autonómiájára a résztvevők 78%-a, a beregszászi magyar körzetre pedig az érintettek 84%-a szavazott igennel.

Annak ellenére, hogy a helyi közigazgatási szerv, a kárpátaljai területi tanács is elfogadta azt, Kijev ignorálta az eredményt, s mai napig nem akar hallani annak elismeréséről. Az a tény, hogy közben majdnem három és fél évtized telt el, egyáltalán nem jelenti a referendum érvénytelenségét vagy elévülését. Egyrészt az akkori szavazók jelentős része még mindig életben van, másrészt azóta sem történt olyan népi akaratnyilvánítás, amely ennek az igénynek a megváltozását igazolta volna, harmadrészt pedig az önrendelkezési törekvések érvényessége – a történelmi tapasztalatok alapján – évszázados távlatokban mérhető. Ráadásul az új amerikai vezetésnek köszönhetően napirendre került Ukrajna helyzetének a nemzetközi rendezése, ami még inkább esedékessé teszi az 1991-es népszámlálás leporolását, vagyis Kárpátalja és azon belül a magyarlakta térség jövőbeli státusának a kérdését.

Az orosz–ukrán háború, illetve Kárpátalja sorsának a rendezetlensége azonban egy új, eddig ismeretlen törekvést is felszínre hozott, ez pedig az egykori Magyar Királyság területeire irányuló román és szlovák irredentizmus megjelenése, ami azt jelenti, hogy Trianonban nem sikerült kielégíteni a Kárpát-medencei terjeszkedésre irányuló ambícióikat. Bukarestben az államfői hatalomra is esélyes szélsőjobb legnépszerűbb politikusai, Pozsonyban pedig az EP-képviselő Milan Uhrík és

A ruszin/ukrán diákok magyar tannyelvű iskolákba való tömeges beiratkozása már több évtizede megfigyelhető jelenség. Arra is egyértelmű jelek utalnak, hogy számos ruszin felvette a magyar állampolgárságot, vagyis az egykori közös országhoz való kötődés etnikumokon átívelően érvényesül Kárpátalján.

Pavol Slota (a hírhedt Ján Slota fia) vetették fel Kárpátalja Romániához, illetve Szlovákiához való csatolásának szükségességét – a két szlovák politikus már befolyásos moszkvai körökben, illetve az orosz nyilvánosságban is lobbizott az elképzelés mellett.

Azt nem tudjuk, hogy csak a szélsőjobb igényeiről van-e szó, vagy a háttérben a szélesebb politikai elit is támogatja-e ezeket a törekvéseket. Az érveket viszont ismerjük: a román magyarázat szerint az egykori Máramaros vármegye, amelynek déli részét száz éve Romániának ítélték, teljes egészében „történelmi román régió”. A szlovák érvelés szerint pedig Kárpátalja a két világháború között Szlovákiához tartozott.

Természetesen mindkét állítás hazugság, és könnyen cáfolható. A történelmi Máramaros vármegye Trianon előtt soha nem volt Románia része; a történelmi román jelenlétet az is cáfolja, hogy Máramaros, illetve a régióközpont, Máramarossziget román elnevezése az eredeti magyar név hangzásalapú átvétele; a helyi románok ma is szigetnek (sighet) nevezik a várost. Az sem igaz, hogy Kárpátalja valaha szlovák fennhatóság alatt állt: az első Csehszlovák Köztársaság idején Szlovákia és Kárpátalja két külön tagállam volt, alá-fölérendeltségi viszony nélkül. Ráadásul a 19 éves csehszlovák uralom történelmi lépésekben eltörpül más állami fennhatóságok, például az ezeréves magyar jelenlét időtartama mellett.

Romániának és Szlovákiának az etnikai összetétel alapján sincs sok keresnivalója Kárpátalján. Kárpátalja mintegy 600 településéből csak 3 falu román, s mindössze 1 falu szlovák többségű. A két etnikum aránya a térségben egy számjegyű, ami a szlovákok esetében pontosan 1%-ot jelent. Ráadásul az Európa Tanács nemrég éppen azért marasztalta el Szlovákiát, mert következetesen szabotálta a területén élő több tízezres ruszin kisebbség alapvető nyelvi jogainak az érvényesítését. Adódik a kérdés: rá lehetne-e bízni egymillió kisebbségi lakost olyan országokra, ahol az elmúlt száz évben az etnikai homogenizáció volt a politika elsőszámú célja?

Magyar–ruszin együttélés Kárpátalján

Bár történelmünket illetően hajlamosak vagyunk az önostorozásra – ami önmagában még nem baj, ha nem esünk az egyoldalúság bűnébe, illetve amíg nem vesszük át a kommunisták és a szomszédos nacionalisták

kitalációit –, kötelességünk, hogy a hibáink mellett tisztában legyünk az erőneinkkel is. Magyarország ruszinokkal kapcsolatos kisebbségpolitikája például, legyen szó a dualista vagy a király nélküli királyságról, politikai erőnek tekinthető, amelynek gyakorlata éles kontrasztot képez más államok Kárpátalja-politikájával.

Ez a kontraszt azonban a 21. századra is áthúzódik. A magyarországi ruszinok például – szemben a kárpátaljai vagy felvidéki nemzettársaikkal – nemhogy nincsenek elnyomva, hanem még autonómiát is élveznek, mivel önálló kisebbségi önkormányzattal rendelkeznek. Ami a határokon átvívelő kapcsolatokat illeti, a háború kitörése óta a magyar állam – karöltve az ország legnagyobb karitatív szervezeteivel – rekordértékben küldött segélyszállományokat Kárpátaljára, nem csak annak magyar többségű, hanem a ruszinok/ukránok lakta részére, sőt még a Kárpátokon túli területekre is. A kapcsolatok egyházi téren is kiválóan mondhatók: a rendszerváltás után például a hajdúdorogi görögkatolikus püspökség volt az, amely azonnal segítséget nyújtott a munkácsi testvéreknek az újrakezdéshez.

Ha a Kárpátalján belüli etnikumközi (magyar–ruszin) viszonyokra fókuszálunk, ennek intenzitását leginkább a kölcsönös nyelvtudással tudjuk leírni, ami nyilván attól is függ, hogy az adott járásban vagy településen ki adja a többséget. Máramaros vármegyében például már Trianon előtt is beszélték a magyarok egynegyede a ruszint, míg Bereg vármegyében a ruszinok beszéltek ugyanilyen arányban a magyart. Kárpátalja 1939-es visszatérése után a magyar fiatalok részéről óriási érdeklődés mutatkozott a nyelvtanulás iránt, annyira, hogy az ungvári ruszin líceum és tanítóképző hallgatóságának közel a felét ők tették ki.

Manapság ennek a fordítottját tapasztalhatjuk; a ruszin/ukrán diákok magyar tannyelvű iskolákba való tömeges beiratkozása már több évtizede megfigyelhető jelenség. Arra is egyértelmű jelek utalnak, hogy számos ruszin felvette a magyar állampolgárságot, vagyis az egykori közös országhoz való kötődés etnikumokon átvívelően érvényesül Kárpátalján. (Konkrét adatokat azért nem ismerünk, mert Kijev tiltja a többes honosságot.)

A legárukodóbb, bár inkább csak szimbolikus erővel bíró jelenség azonban az, hogy Kárpátalja lakói nem a kijevi, hanem a budapesti időzónához igazítják az óráikat.

■ Keményfi Kornél

Valóság és Igazság

A napokban azt hallottam egy előadásban, hogy „a politikai hatalom legfőbb szövetségese a valóság, a valóság és nem az igazság.” A megfogalmazás első hallásra meglepő, magyarázatra szorul. Szerencsére az előadó maga tette ezt meg, megindokolva a mondat első felét. Szerinte a valóság nem más, mint amit az emberek akarnak, és ezzel nem lehet szembemenni. A mondat második feléről nem szólt, csak sejteni engedte, mit gondol róla. A szűkös, de jól hangzó magyarázattal egy baj van, a kizárólagosság. Mit jelent ez az egyik és mit a másik esetben? Kétségtelen választást nyerni és hatalmat megtartani a választók akaratával szemben nem lehet. Ha elfogadjuk az előadó definícióját a valóságról, akkor az nem más, mint az emberek véleményének ismerete, képviselete és adott esetben befolyásolása.

Különösen az utóbbi feltetelezi a hatalomtechnika alkalmazását. Nincs ezzel semmi probléma, hiszen ez is a politika szakmai követelménye. Olyan semleges eszközök ezek, amiket a cél minősít, használható jóra és rosszra. Különböznek azoktól az önmagában erkölcsstelen eszközöktől, amikre azt szokták mondani, a cél szentesíti őket.

Ha már a negatívumoknál tartunk, tudjuk, hogy minden politikai rendszernek van gyenge pontja. Amíg a diktatúrák az ember szabadságát elnyomva kényszerrel alkalmaznak, addig a demokráciában a személyes szabadságot nem csak befolyásolni, de gyakran manipulálni is igyekeznek. Az „igazság” nélküli „valóság” képviselőinek üresen cseng a szava, hiteltelenné válnak és a pusztító hatalomvágy gyanúját keltik. Ha a közelmúltból példát keresünk erre, a Gyurcsány-kormányt kell említenünk. Egy politikai vezetőnek kell, hogy legyen víziója az országról és a világról, sőt ezt megelőzően az emberről és a társadalomról. Gyurcsányéknak nem volt határozott

elképzelésük ezekről, hanem alkalmazkodtak a fősodorhoz. Mivel ez kevésnek bizonyult, használták a manipuláció eszközeit, mikor saját bevallásuk szerint is folyamatosan hazudtak. A hatás lassan elpárolgott, és kiderült, hogy a király meztelen.

A kizárólagosság azonban az „igazság” esetében is problémás. Gondoljunk a rendszerváltás történelmi pártjaira, a szocdemekre, kispártokra és a különböző radikális kispártokra, akik az igazság felkent bajnokainak tekintették magukat, és nem törődtek a profizmus első számú feltételével, a belső feszültségek kezelésének képességével. Ha a párt üzenete helyett a belső harcok uralkodnak a kommunikáció, biztos a bukás. Végül is, ha a politikus és az általa vezetett politikai erő eredményes és hiteles akar lenni, egyszerre kell képviselni a „valóság” és az „igazság” szempontjait. Talán nem vagyok elfoglalt, ha azt mondom, hogy a tárgyilagos szemlélő is felfedezheti ezt a politikai hatalom jelenlegi képviselőinél. A sorozatos kétharmados győzelem bizonyítja, hogy a „valóság” szempontja, vagyis az emberek véleményének képviselete nem hiányzik a szövetségből, de az „igazság” sem, ami a politikai törekvések irányában fedezhető fel. A szövetség egyik tagja, az erős néppárt inkább a „valóság”, másik tagja, a kisebb világnézeti párt inkább az „igazság” képviseletében jeleskedik. Ez utóbbi a népszerűségénél többre tartja a vallott értékek következetes képviseletét. Tisztában van azzal, hogy emiatt támogatottsága a közgondolkodás változásainak függvénye. Nem pályázik aranyéremre, de dobogós helyre van esélye, éppen a stabil megbízhatósága miatt.

A szövetség ereje abban van, hogy tiszteltetben tartják egymás identitását és a politikai megvalósíthatóság mentén együttműködnek.

■ Harrach Péter

A szerző a KDNP frakcióvezető-helyettese

XIV. Leó pápa beiktatása

Veletek együtt járva Isten szeretetének útján...

Az új katolikus egyházfő, XIV. Leó pápa péteri szolgálatának kezdetét jelentő május 18-án, vasárnap délelőtt a vatikáni Szent Péter-bazilikában kezdődött.

A szertartás kezdetén az új egyházfő a keleti egyházak pátriárkáival levonult a bazilika altemplomába Szent Péter sírházához, és ott közösen imádkoztak. Ott két diakónus magához vette a pápaság két szimbólumát, a halászgörűt és a palliumot.

Ezt követően a Szentatya és kísérete együtt vonult a bazilika előtti szabadtéri oltárhoz, miközben a kórus Laudes Regiae-t énekelt, a szentté avatott pápák, vértanúk közbenjárását kérve az új pápa szolgálatára.

Az oltárhoz érve XIV. Leó megáldotta a vizet, majd meghintette vele a híveket. A Szent Péter-bazilika előtti téren tartott szertartáson több mint ezer bíboros, püspök, pap koncelebrált.

Ismét nagy tömeget vártak, valamint kétszáz delegációt a világ minden részéből. Köztük J.D. Vance amerikai alelnököt és Marco Rubio külügyminisztert. A magyar delegációt Sulyok Tamás államfő vezette, a kormány képviselőjében Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes is részt vett a szertartáson.

Az új egyházfő homíliájában arról beszélt, minden érdem nélkül lett megválasztva. Úgy fogalmazott: „félve és remegve jövök hozzátok”, mint egy testvér,

aki hitetek és örömtők szolgálja akar lenni, „veletek együtt járva Isten szeretetének útján”.

A latinul és görögül felolvasott, János evangéliumából vett szentírási részletet magyarázva kiemelte: Péter apostol csak azért tudja Jézustól kapott küldetését teljesíteni, hogy emberhalász legyen, mert saját életében megtapasztalta Isten végtelen és feltétel nélküli szeretetét, még a kudarc és a tagadás órájában is.

Pétert feladata, hogy „jobban szeressen” és életét adja a nyájért. Szolgálatát éppen ez az áldozatkész szeretet jellemzi, tekintélye nem más, mint Krisztus szeretete. Nem lehangolással, vallási propagandával vagy hatalmi eszközökkel kell megragadnia a többieket, hanem mindig és csakis azzal a szeretettel, amelyre Jézus adott példát – jelentette ki.

A homília előtt XIV. Leó három bíborostól megkapta a gyapjából készült palliumot és a

halászgörűt. A pápa ezután az evangéliumos könyvvel áldást adott, majd a világegyház képviselői engedelmességet fogadtak neki.

Az első amerikai katolikus egyházfő Robert Francis Prevost néven született Chicagóban 1955. szeptember 14-én, francia eredetű családban.

1977-ben szerzett matematikai BA fokozatot, és ugyanebben az évben lépett be az Ágoston-rendbe, 1981-ben tette le az örök fogadalmat, 1982-ben szentelték pappá.

1987-ben Rómában szerzett teológiai doktori fokozatot. 1988-ban Peruba, a trujillói misszióba küldték, hogy a Chulucanas, Iquitos és Apurímac vikariátusokban az Ágoston-rendi jelöltek közös képzését vezesse. 1998-ban kinevezték a chicagói Jó Tanács Anyja tartomány perjelévé, ezért a következő évben visszatért az Egyesült Államokba. 2001-ben

megválasztották a rend általános perjelévé, így ő lett a felelős az Ágoston-rend tervezési és irányítási folyamataiért.

Ferenc pápa 2014. november 3-án a perui chiclayói egyházmegye apostoli kormányzójává nevezte ki, ezzel együtt szufári címzetes püspöki méltóságra emelte, 2014. december 12-én szentelték püspökké. A Szentatya 2020. április 15-én kinevezte a callaói egyházmegye apostoli kormányzójává, majd 2023-ban a Püspöki Dikasztérium prefektusává. Ferenc pápa 2023. szeptember 30-án bíborossá kreálta a Szent Péter-bazilikában. Robert Francis Prevost május 8-án választották meg a római katolikus egyház 267. vezetőjének, a 88 éves korában elhunyt Ferenc pápa utódjául.

Robert Francis Prevost elmondta: több oka is van annak, hogy a XIV. Leó nevet választotta, de elsősorban XIII. Leó pápa Az új dolgok (Rerum novarum) kezdetű, történelmi jelentőségű enciklikája motiválta a döntését. Az ugyanis az első nagy ipari forradalom kontextusában tárgyalta a szociális kérdéskört. XIII. Leó 1891 májusában kiadott dokumentuma az első olyan pápai szociális körlevél volt, amely a munkásokról is szólt.

Isten óvja Szentatyánkat!
Imádkozunk érte!

■ **Vejkey Imre**

A szerző a KDNP
frakcióvezető-helyettes,
a Parlamenti Imacsoport
vezetője

Az Egyház igazi arca

A világ két hónapig Rómára figyelt, együttérzéssel a pápa betegségére és halálára, és várakozással a konklávé döntésére. Amit láttunk, a tárgyalagos kívülállókban is elismerést váltott ki. Ha visszaemlékezünk az elmúlt évszázadra, nagy formátumú embereket látunk Péter székében, akik tisztségüket küldetésnek tekintették, és alázatos szolgálattal teljesítették.

Személyes emlékeim XXIII. Jánossal kezdődnek, a kis kövér, jó humorú emberrel, akinek volt bátorsága „kitárni az ablakokat”, és belevágni a zsinatba. Utána jött az intelligens és precíz diplomata VI. Pál. I. János Pál, a mosolygó pápa hamar eltávozott. Utóda II. János Pál volt – gondolom, nem csak számomra –, maga a Pápa. A személyes találkozásoknál is nagyobb hatással volt rám a temetésén való részvétel. Nehéz megmondani miért, talán egy másik világ megnyílásának élménye volt. Őt megbízható munkatársa, XVI. Benedek, a tudós teológus, Európa keresztény kultúrájának védelmezője követte. Lemondását sokan értetlenül és sajnálattal fogadták.

Ferenc pápa személye és műve közvetlenül a jelenhez tartozik. Személyiségének és gondolkodásának középpontjában az ember állt. Együttérző volt a perifériára szorultakkal és megértő a botladozókkal. Sokan dicsérték ezért, és sokan bíralták ugyanezért, mondván, hogy kevésbé figyelt a

Foto: Augustinians of the Midwest (Province of Our Mother of Good Counsel)

Robert Francis Prevost (a jelenlegi XIV. Leó pápa) és XVI. Benedek pápa találkozása

doktrínára. Gondolkodását jól érzékeltetik a migráció kérdésében tett megnyilatkozásai.

Elsősorban a szenvedő embert látta, az életformájukat és társadalmukat védők szempontját kevésbe. Hozzá kell tennünk, hogy véleménye markáns volt, de nem egyszempontú. Beszélt a befogadók kultúrájának tiszteletben tartásáról is. Kár, hogy ez nem kapott kellő hangsúlyt a médiában. Mély emberszeretete a hazájukat védőkben is felkeltette a megkülönböztetést a valódi üldözött és a kellemesebb élet utáni vágytól hajtott tömegek között. Abban is reménykedhetünk, hogy megerősítette a nyugati világ döntéshozóiban az Észak-Dél kapcsolatban vállalandó felelősséget.

A magyar jobboldal fenntartásai a pápa bevándorlással kap-

csolatos nézetei miatt akkor oldódtak, amikor a család és a béke képviselőiben közös platformra került vele.

Ferenc pápa halála, méltó búcsúztatása és utódja megválasztásának előkészületei jól érzékelhetően mutatták be a világnak az egyház igazi arcát, azt, ami a hírek felszínessége és a gyakori tudatos torzítás miatt alig látható. Az imádság légköre, az alázat mellett is érezhető erő, a Szentlélek vezetésének igénye a közvetítéseken keresztül is átjött. Jó volt látni a téren a fehér füstre várakozó tömeget, a bíborosok döntés utáni egységét, az új pápa átértett, de határozott megnyilatkozását.

A jövőt persze csak sejteni lehet, de a névváltoztatás sokat elárul. Nagy Szent Leó pápa az 5. században nem csak Rómát védte

meg Attilától, de az egyház tanításának tisztaságát is a tévtanítóktól. XIII. Leó az első szociális enciklika szerzője, abban a korban, amikor munkástömegek éltek nyomorúságos körülmények között, a mohó tőke szorításában. Erre a súlyos társadalmi feszültségre két megoldás kínálkozott. A marxizmus meghirdette az osztályharcot, az egyház pedig a társadalmi igazságosságot és szolidaritást, elfogadva a szakszervezetek békés, de határozott nyomásgyakorlását. A történelem az utóbbit igazolta, a kommunizmus megbukott, a nyugati munkások pedig végül jólétben éltek.

A „Rerum Novarum” tanításának aktualitását maga XIV. Leó pápa így mondta el beszédében: választ kell adni „az újabb ipari forradalomra és a mesterséges intelligencia jelentette fejlődésre, melyek új kihívásokat állítanak elénk az emberi méltóság, az igazságosság és a munka védelmét illetően”.

A névváltoztatás mellett a pápa első mondatainak is van üzenete. A béke hangoztatása ilyen. Természetesen tudjuk, hogy ennek keresztény értelmezése többet jelent, mint a háború végét.

Minden okunk megvan rá, hogy reménnyel tekintünk XIV. Leó pápaságára és arra, hogy tevékenysége nemcsak az egyház, hanem a világ életére is jó hatással lesz.

■ Harrach Péter

A szerző az MKDSZ elnöke, a KDNP frakcióvezető-helyettese

XIV. Leó pápa már a nevével is arra hív fel, hogy keresztény választ adjunk mai világunk problémáira

A pápák esetében a névváltoztatás önmagában sokatmondó. Amikor meghallottam, hogy a katolikus egyház új vezetője a XIV. Leó nevet választotta, azonnal elődjére, XIII. Leó pápára gondoltam. Ő adta közre az első szociális encik-

likát 1891-ben, amelyben korábban társadalmi kérdéseire adott keresztény választ. Majd sorra következtek az 1931-ben, 1991-ben, majd száz év múlva, és Ferenc pápáig minden pápa által egyre sűrűbben kiadott szociális enciklikák – a változó

kor legégetőbb problémáira reflektálva.

XIV. Leó pápa minden bizonnyal pontosan látja mai világunk problémáit, feszítő ellentmondásait, az emberek életének nehézségeit, bárhol éljenek is a világon. Már nevével

is arra hív fel bennünket, hogy ezekre választ kell adnunk egy emberibb világ érdekében – mégpedig cselekvő keresztény választ.

■ Hölvényi György

A szerző a KDNP alelnöke, európai parlamenti képviselő

„Fórum Kőszegen, előtte két százéves KDNP-s tagtársunk születésnapjához”

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, a KDNP elnöke közösségi oldalán osztotta meg a fenti képeket kőszegi látogatásáról május 13-án.

Juhász Hajnalka: Ezek az asszonyok példát mutatnak az egész világnak

A Kegyes – Kárpátaljai „Elfelejtett” Gyermek Segítése Alapítvány asszonyai olyan bátor hősök, magyar anyák, akik példát mutatnak az egész világnak – írta közösségi oldalán **Juhász Hajnalka**, a KDNP országgyűlési képviselője, aki beszámolt a találkozásról az árva és magára hagyott gyermekekért dolgozó közösség tagjaival. Hangsúlyozta: Sipos József lelkész úr olyan elképesztő hittel hozta létre ezt a missziót, amelyhez a legnagyobb elkötelezettség és áldozat kell.

„A kórházakban sokszor otthagytak, nagyon beteg kisbabákkal törődő, szeretetet adó magyar asszonyok a háború árnyékában teszik

a dolgukat. Amíg ilyen anyákat, asszonyokat ad a Jóisten a magyaroknak, addig népünk, nemzetünk túlél minden kihívást! Megölelni őket, megmutatni nekik nemzeti identitásunk egyik sarokkövét, a parlamentet, velük lenni, érezni, hogy »egy vérből valók vagyunk«, elképesztő erőt ad” – fűzte hozzá Juhász Hajnalka.

Az alapítvány vezetője, **Sipos József** így írt magyarországi látogatásukról: „nagyon jó volt kimozdulni a háborús országból, egy békés, nyugodt helyen lenni, s nem utolsósorban közelebből megismerni egy politikust, aki elkötelezett a magyar családok iránt”.

70. születésnapján köszöntötték Kalmár Ferencet

Kalmár Ferencet, a Külügy- és Külügyminisztérium miniszteri különmegbízottját, a szomszédos országok részvételével működő, kétoldali kisebbségi vegyesbizottságok magyar társelnökét, a KDNP országos elnökségi tagját köszöntötte családja és barátai hetvenéves születésnapja alkalmából. Kalmár Ferenc elévülhetetlen érdemeket szerzett a Csongrád-Csanád vármegyei és szegedi kereszténydemokrácia megerősítésében, hosszú időn át vezette a párt városi és megyei szervezetét, öt cikluson át volt egyéni önkormányzati képviselő a szegedi városházán, négy évig országgyűlési képviselőként, illetve éveken át a Fidesz–KDNP választókerületi elnökeként is dolgozott.

A születésnapjához ünnepségen részt vett **Szili Katalin** miniszterelnöki főtanácsadó, a KDNP több helyi tagja, köztük **Haág Zsolt**, a párt városi és vármegyei elnöke, a vármegyei közgyűlés alelnöke. **Semjén Zsolt** pártelnök levélben köszöntötte az ünnepeltet.

